

order to manipulate the mind of the recipient in interpersonal communicative situations. Interpersonal communication involves spontaneous communication in which the communicants choose linguistic means at the moment of speaking, depending on the particular communicative situation. The article analyses a certain kind of interpersonal manipulation – staged communication, – i. e. a situation where one of the communicants acts as director, planning their communication moves in advance taking into account the reaction of the other party. In this situation the manipulator expects the addressee to react in the way that will be beneficial for the manipulator. The author gives detailed analysis of how an addresser carefully develops a multi-stage plan for the successful implementation of which they draw knowledge from psychology, linguistics, neuroscience, neuropsychology and neurophysiology. The author proves that the effectiveness of mind manipulation depends on the choice of appropriate verbal and nonverbal means within the manipulative strategies and tactics.

Key words: mind manipulation, communicative situation, verbal and non-verbal means of mind manipulation, interpersonal communication, psycholinguistics, sociolinguistics.

Стаття надійшла до редколегії
16.01.2015 р.

УДК 316.62:159.923.3:616.89-008.454

Олена Карпіна

Психологічний аспект вивчення комунікативної поведінки депресивної особистості

У статті здійснено спробу з'ясувати особливості поведінки людей, котрі перебувають у стані депресії. Проаналізовано роботи провідних учених-психоаналітиків для визначення поняття *депресія*. Розглянуто та висвітлено зміст *інтродекції* й *інтерналізації*, – явищ, за яких особа переймає судження, властивості та способи поведінки інших, котрі моделюють поведінку депресивної особистості. Тип інтродекції, який характеризує депресивних людей, – несвідоме втілення найбільш ненависних якостей колишніх об'єктів любові. Їх позитивні якості згадують із вдячністю, а негативні – переживають як частину самого себе. Схарактеризовано афекти людей, які перебувають у депресії. Серед них на особливу увагу заслуговує безмежне почуття вини, перманентний страх перед утратою, тривалий сум і відчуття спустошеності та недосконалості. Висвітлено зворотний бік депресії – манію, що разом із депресією створюють комплекс, у якому одна переходить у другу із циклічною періодичністю. Основними ознаками манії визначено триумф, радісне збудження, високу енергійність, свободу від звичайних фізичних потреб, таких як сон, їжа тощо.

Ключові слова: інтродекція, манія, депресія, афекти, страх, утрата, провина.

Постановка наукової проблеми та її значення. Стан депресії як серйозний психологічний розлад привертає увагу науковців різних галузей. Характерним для сучасної лінгвістичної парадигми вважаємо застосування інтегративного підходу до вивчення лінгвістичних явищ, що передбачає застосування даних інших наук, насамперед психології. Поняття комунікативної особистості охоплює і лінгвістичні, і психологічні аспекти.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Проблема депресії викликає поглиблений інтерес багатьох сучасних учених-психоаналітиків, але відправною думкою прийнято вважати позицію З. Фрейда [6]. У праці «Печаль і меланхолія» Фрейд здійснює спробу методом порівняльного аналізу дослідити поняття печалі й меланхолії. Характерологічні патерни, відзначені депресивною динамікою, також описано та проаналізовано в дослідженнях Н. Мак Вільямс [3], Ю. Кристевой [1], К. Леонгарда [2] та ін.

Мета дослідження полягає у виявленні специфіки поведінки людей, котрі перебувають у депресивному стані.

Відповідно до мети розв'язували такі завдання:

- з'ясувати зміст поняття *депресія* в руслі психоаналізу;
- висвітлити афекти людини в стані депресії;
- виявити психофізичні та розумові особливості людини, що перебуває в стані депресії;
- установити можливі причини, що призводять до виникнення депресії.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Для виявлення специфіки поведінкових особливостей депресивної особистості ми звернулися до джерел психологічного спрямування. *Депресія* (латин. *depressio*, від *deprimo* – *пригнічую, придушую*) – психічний стан людини, який виникає на фоні негативних емоційних переживань, зумовлених загальним або психічним захворюванням чи реакцією організму на важкі життєві ситуації. У людини в стані депресії спостерігається пригнічення, песимізм, сум, відчай, важкі емоційні переживання через власні провини, занижена самооцінка, загальмованість мови й рухів, порушення сну та ін. Змінюється суб'єктивне сприйняття часу, перебіг подій ніби сповільнюється. Для поведінки людини в стані депресії характерні повільність і млявість рухів, байдужість до всього, швидка втомлюваність тощо. За тривалих станів депресії можливі думки про самогубство та спроби до нього [4].

Причиною до виникнення депресії може стати втрата близької людини, руйнація ідеалів тощо. Але отримана травма не відповідає тій печалі й стражданню, що слідує за нею. «Я живу мерцем, відірваним, кровоточивим, оберненим на труп шматком плоті, в уповільненому ритмі або в проміжку, у стертому або роздуту часі, поглиненому болем <...> Непричетна до чужого змісту, чужа і випадкова для наївного щастя, я витягаю зі своєї хандри вищу, метафізичну ясність. На кордонах життя і смерті мене іноді охоплює гордовите відчуття, що я – свідок нісенітниць Буття, одкровення абсурдності всіх зв'язків та істот» [1, с. 5]. Так описує свій внутрішній стан, аналізуючи свої відчуття, психоаналітик Ю. Кристева, яка окреслює виникнення депресії як утрату чогось надзвичайно важливого, а сам стан перебування в ній визначає як траур по ньому, небажання втрачати, супротив реальності. Депресивна особистість схарактеризована як така, що не хоче й не вміє втрачати, або ж не може підібрати для втрати рівноцінну заміну [1, с. 3–5].

Відповідно до класичної теорії психоаналізу, депресії найбільш підвладні люди, котрі в дитинстві зазнали якоїсь ранньої фрустрації і через це фіксовані на інфантильній стадії. Наприклад, фрустрацією можна вважати відняття від грудей, що особливо важко переживало надмірно вразливе немовля. Саме тому, уважають деякі психоаналітики, люди, підвладні депресивним настроям, зазвичай товсті, люблять багато їсти, курити, цілуватися тощо [2, с. 198]. Але не зовсім зрозуміло, чи описана теорія достовірна, чи є просто інтуїтивно привабливим формулюванням, популярним серед сучасних психоаналітиків.

Описуючи симптоми депресивної особистості, Н. Мак Вільямс [3] використовує термін *афект* (від латин. *affectus* – хвилювання, пристрасть), що в психологічній термінології означає сильний і відносно короткочасний емоційний стан, пов'язаний із різкою зміною важливих для суб'єкта життєвих обставин і супроводжуваний різко вираженими руховими проявами й змінами у функціях внутрішніх органів [7] і «драйв» – від англ. *drive* – управляти, правити, їхати, гнати, проганяти. У депресивному стані людина направляє більшу частину свого негативного афекту не на іншого, а на саму себе, ненавидячи себе поза будь-яким співвіднесенням зі своїми актуальними недоліками. Депресивні люди рідко спонтанно й безконфліктно переживають почуття гніву. Замість нього, вони відчувають провини, усеосяжне відчуття вини [2, с. 199]. Вони болісно усвідомлюють кожен скоєний ними гріх, ігноруючи власні добрі вчинки, довго переживаючи кожен свій егоїстичний прояв. Провина депресивної особистості інколи безмірна. В індивіда з психотичною депресією вона може проявитися як переконання в тому, що те чи те лихо викликane їх особистою гріховністю. У поліцейських відділках знайомі з подібними випадками, коли люди беруть на себе відповідальність за дії, яких ніколи не скоювали [2, с. 199]. Люди з депресивною психологією вважають, що у своїй глибині вони погані. Вони журяться з приводу своєї жадібності, егоїзму, конкурентності, марнославства, гордості, гніву, задрощів і пристрасті та вважають усі ці нормальні аспекти досвіду збоченими й небезпечними, відчувають занепокоєння з приводу своєї вродженої деструктивності [3, с. 205].

Одна з особливостей, притаманних поведінці депресивної особистості, – надзвичайне заниження самооцінки: вона вважає себе нікудишньою, вартою докору та морального засудження. «Хворий змальовує нам своє “я” негідним, ні до чого непридатним, що заслуговує на моральний осуд, – він докоряє собі, сварить себе і чекає відкидання і покарання. Він принижує себе перед кожною людиною, шкодує кожного зі своїх близьких за те, що той пов'язаний із такою негідною особистістю. У нього немає уявлення про зміну, яка з ним сталася, і він поширює свою самокритику на минуле, він стверджує, що ніколи не був кращим» [5, с. 2].

Депресивні люди проходять через досвід невиплаканих утрат до переконання: щось у них самих призвело до втрати об'єкта. Факт, що вони були відкинуті, трансформується в несвідоме переконан-

ня, що вони заслуговують відкидання, саме їх недоліки викликали його, й у майбутньому відкидання буде неминучим, як тільки їхній партнер пізнає їх краще. Вони намагаються бути «хорошими» та бояться, що їхні «гріхи» буде викрито. Оскільки депресивні люди постійно перебувають у стані готовності повірити в найгірше про самих себе, вони можуть виявитися дуже вразливими. Критицизм спустошує їх. У будь-якому повідомленні про свої недоліки, вони схильні розрізняти тільки цю частину комунікації. Депресивні люди часто долають свою несвідому динаміку завдяки тому, що надають допомогу іншим, виявляючи при цьому філантропічну активність і роблячи внесок у соціальний прогрес. Це дає їм змогу протистояти своїй вині. Багато індивідів із депресивною особистістю здатні зберегти стабільне відчуття самоповаги й уникнути депресивних епізодів, роблячи добро [3, с. 205].

Печаль – ще один із головних афектів людей, що їм притаманна депресивна організація. Багато людей, вільних від дистимічних симптомів, мають депресивну особистість, а горе й депресія (принаймні певною мірою) є взаємовиключними станами. Тому використання термінів *печаль* і *депресія* як синонімів некоректне, хоча психологічно здорова, духовно розвинена особистість із депресивним характером і може передати чутливому слухачеві натяк на внутрішню меланхолію [3].

Незважаючи на внутрішній конфлікт, депресивні люди легко подобаються й навіть викликають захоплення, оскільки вони спрямовують свою ненависть і критицизм швидше всередину, ніж зовні. Вони зазвичай великодушні, чутливі й терплячі до недоліків, прагнуть зберігати відносини за будь-якої ціни [2, с. 199].

Найсильнішим організувальним захистом, який зазвичай використовують депресивні люди, є *інтродекція* – захисний механізм психіки (від латин. *intro* – всередину й латин. *jacio* – кидаю, кладу), за якого особа переймає судження, властивості, способи поведінки інших (найчастіше близьких – батьків, особливо матері) [3]. Мати й дитя живуть у симбіозі, утворюючи єдність, у межах якої дитина поступово починає відокремлюватися від матері. Дитина потребує матері та сповнена страху, коли вона віддаляється від неї. Вона повністю від неї залежна й орієнтована на неї; мати для неї – найважливіший пункт взаємозв'язку зі світом. Інтеріоризація матері – надзвичайно важлива частина духовного становлення дитини: те, яку позицію займає матір у своєму зв'язку з дитиною, визначає її ставлення до самої себе в майбутньому. Внутрішній образ матері, те, що психоаналіз називає інтродекцією або інкорпоруванням образу матері, індивідуалізований материнський досвід, відбито пізніше в позиції дитини в ставленні до себе самої. При гарному взаємозв'язку між матір'ю і дитиною відбувається взаємне збагачення, що сприймається як щастя. Розлади, які можуть виникнути на цьому етапі, становлять психодинамічну основу подальшої депресії [5].

Ще один захист, який варто відзначити в депресивних людей, – це ідеалізація, при якій вони спостерігають інших у винятково високому світлі, а потім переживають приниження від порівняння. Шукаючи ідеалізовані об'єкти для компенсації, депресивні особи відчувають себе нижчими від них, і так повторюється знову й знову [3].

У депресивних особистостей домінує страх втрати в різних його зовнішніх проявах – страх перед ізолюючим дистанціюванням, беззахисністю та самотністю, страх бути залишеним. Депресивні особистості шукають залежності, яка обіцяє їм безпеку; разом із залежністю, проте виникає страх втрати, тому вони докладають усіх зусиль для втримання іншого, панічно реагуючи навіть на короточасну розлуку. Депресивні особистості не виявляють тривоги й занепокоєння з приводу можливих неприємних наслідків, пов'язаних із їх довірливістю. У зв'язку із цим вони цілком довіряють іншим і не знають обмежень у коханні; вони пригнічують сумніви та ігнорують критичні зауваження, не бажаючи знати про те, які труднощі можуть виникнути на їх шляху, уникаючи суперечок і зіткнень, роблячи так, «як хоче коханий», і нерідко тим самим, створюючи загрозу віддалення від них партнера. Депресивні особистості ідеалізують партнера й узагалі вважають інших кращими, ніж ті є насправді. Це створює небезпеку їх використання в корисливих інтересах, що найчастіше й відбувається. Їх поведінка відрізняється дитячістю та наївністю. Вони дотримуються «страусиної» політики й, уникаючи життєвих труднощів, ховають голову в пісок, сподіваючись, що їх оточують «хороші люди». Для досягнення гармонії і безтурботної близькості депресивні особистості, зі свого боку, повинні відповідати ідеалу «хороших» – вони намагаються дотримуватись альтруїстичних чеснот, як-от: скромність, самовідданість, доброзичливість, самозречення, співчуття й милосердя, які вони називають головними людськими якостями. Депресивні особистості сприймають навколишній світ із недостатнім інтересом та увагою, тому що одержимі страхом; сильні

подразники до них не доходять, оскільки лише посилюють конфлікт і послаблюють їх здатність до сприйняття; вони ніби включають фільтр для надмірних за силою подразників, щоб запобігти розчаруванню. Вони охоче заздалегідь відмовляються від щастя, боячись більшого розчарування в майбутньому. Ці люди не вірять навіть у те, чого їм під силу добитися, і відкидають від себе бажане, оскільки воно недосяжне. Цим вони нерідко прирікають себе на життя без бажань, сіре, нудне й позбавлене стимулів.

Депресивні особистості завжди підходять до межі своєї пристосованості та готовності до самозречення. Напруженість, зіткнення, конфлікти болісні й нестерпні для них, вони пригнічують їх, тому що останні активізують страх втрати. Вони не можуть собі уявити, що партнер не настільки потребує близькості, як вони самі, що душевна близькість не приносить йому задоволення та радості. Потребу партнера в дистанційованні вони розцінюють як недостатню прихильність до них або ознаку того, що їх більше не люблять. Їх готовність до ідентифікації настільки висока, що реальні межі між «Я» й «Ти» стираються. Якщо це недосяжно, депресивні особистості вдаються до більш сильних методів, спрямованих на пробудження в партнера почуття провини, – наприклад, до загрози самогубства; якщо ж і це не чинить бажаної дії, вони впадають у стан глибокої депресії та відчаю. Отже, за надтурботливою любов'ю депресивних особистостей заховано підсвідому агресію. Її виявлено в поширених формах депресивної агресивності (голосіннях, скаргах та наріканнях) [5].

Люди з депресивною динамікою наділені великою й щирою здатністю любити, готовністю до самовіддачі та жертвності. У депресивних особистостей переважає прагнення до довірливих близьких контактів, пристрасне бажання любити й бути коханим, співвіднесення своєї сутності та поведінки з мірками й масштабами людського суспільства. У їх любові превалює бажання зробити кохану людину щасливою – вони співчують нам, здогадуються про наші бажання, більше думають про нас, ніж про себе, у пориві самовіддачі готові забути про себе й, принаймні, у певний момент, злитися з поняттям «Ми», нехтуючи індивідуальними відмінностями.

Часто партнерські взаємини в депресивних особистостей здійснюються за типом «якщо я тебе люблю, то я люблю все, що стосується тебе». Це прекрасна спроба уникнути страху втрати: партнер може вести себе, як йому заманеться – зрештою, депресивна особистість любить своє почуття більше, ніж себе саму, і в цьому сенсі вона залежна від себе й своєї любовної готовності, досягаючи, таким чином, вічної та нерозривної любові.

Зворотна сторона депресії – манія. Гіпоманіакальний індивід енергійний, дотепний, грандіозний і перебуває в гарному настрої. Він веселий, високо соціальний, схильний до ідеалізації інших, залежний від роботи, у поведінці схильний фліртувати, та водночас приховано відчуває провину, пов'язану з агресією до інших [5]. Люди в маніакальному стані або з маніакальною особистістю славляться грандіозними планами, прискореним мисленням і великою свободою від звичайних фізичних потреб, таких як їжа й сон. Так відбувається аж доки раптово не настає виснаження. Оскільки людина, яка переживає манію, буквально не може «сповільнитися», такі засоби, як алкоголь, барбітурати та опіати, завдяки їх переважному впливу на нервову систему, можуть виявитися дуже привабливими. Варто зауважити, що багато гумористів і коміків мають гіпоманіакальну особистісну структуру. Проте їх неослабна дотепність може абсолютно виснажуватися. Іноді дистимічна сторона такої гумористичної особистості більш помітна, наприклад, у Марка Твена, Емброуза Байєрса або Ленні Брюса, які страждали від серйозної депресії. Маніакальні люди відзначені високою енергійністю, збудженням, мобільністю й товариськістю. Вони вміють чудово розважати та пародіювати, є хорошими оповідачами й гумористами, можуть говорити без зупинки, нерозважливо пити, кусати нігті, жувати жуйку, курити, прикушувати щоки зсередини. Незважаючи на помітно підвищений настрій, постійна рухливість свідчить про їх значну тривогу. Виставлене напоказ емоційне задоволення має дещо крихку та ненадійну якість; їх знайомі часто відчувають занепокоєння щодо стану їхньої стабільності. Переживання щастя – знайомий стан для маніакальної особистості, а спокійна безтурботність повністю перебуває поза межами їхнього досвіду. Маніакальні люди побоюються прихильності, тому що турбота про когось означає, що його втрата буде спустошлива. Якщо та чи та втрата стає занадто болючою для заперечення, маніакальна фортеця може бути раптово зламана спробами суїциду і явно психотичною поведінкою [3].

Депресивні особистості часто релігійні; релігія приваблює їх ідеєю позбавлення від страждань. Окрім християнської релігії, що оспівує смирення й страждання, депресивні особистості нерідко виявляють духовний зв'язок із буддизмом та його віровченням. Їх приваблюють усі види релігії, які

закликають до самозабуття й самозречення. Вони, з одного боку, по-дитячому вірять у те, що їх справжнє життя не може повністю реалізуватись і, з іншого – чим нікчемнішим буде їх становище зараз, тим більше вірогідності, що вони піднесуться в майбутньому. Смерть вони уявляють, як порятунок від страждань, і часто ставляться до неї зі смиренням. Покладаючись у всьому на долю і керуючись принципом «чому бути, того не минути», вони виявляють більшу силу духу. Стосовно долі вони мають установку покірності, яка у виражених формах приймає характер фаталізму; свою долю вони трактують лише з погляду власної провини, готові до її спокути й використовують таке розуміння для принесення себе в жертву.

Сновидіння депресивних особистостей відображають їх структурно-специфічні особливості. Особливо часто в снах виникає ситуація прийому їжі, вона зазвичай пов'язана з розчаруванням і смиренням, коли вони не наважуються прийняти частування. Вони бачать уві сні накритий стіл, за яким для них немає місця, або стіл, на якому відсутні страви, оскільки їх уже всі з'їли. Ці сновидіння ми розглядаємо як ілюстрацію танталових мук. Продовження ситуації, пов'язаної з перешкодами, пояснюється бажанням позначити й оголосити перешкоди на шляху до досягнення мети, від якої вони змушені відмовитися. Якщо не можна насолодитися частуванням, то це означає, що твої бажання нездійсненні та є причинною основою сновидіння, що демонструє марність усіх бажань. Або навпаки, депресивна особистість бачить себе уві сні морським розбійником, злодієм, злочинцем, переслідуваним, що є способом реагування на власні пригнічені й не цілком здорові тенденції [5].

Despite the pain, she kept going but when she rounded the corner she was on a street she didn't recognize. She cursed, realizing that she'd come in the wrong direction. Should she turn back and risk running into him, or keeping going, hoping for another turn that would mean a longer but safer route? She looked over her shoulder and decided on the second option. She started running again and finally, gasping, emerged on the right street. Her car stood alone now, the road deserted, and she hurried towards it. And then she saw a figure emerge from the shadows and walk towards her, and she knew that this time there was no escape and started to scream [8, с. 3–4].

У наведеному прикладі зображено сон людини, котра перебувала в стані депресії. Головна героїня почувалася переслідуюною, вона намагалася втекти від неминучої небезпеки, що переслідувала її в образі незнайомця. Та всі її спроби виявилися марними й, зрештою, те, чого вона боялася, хоча й очікувала, відбулося: незнайомиць перекинув її усі шляхи до втечі й уві сні вона усвідомлює свою безвихідь.

Мовлення депресивної людини монотонне, йому властиві частотність повторів, збивання, незакінченість думки, логічна незв'язність. При депресії людина часто намагається висловити думку, зібрати хаос думок у логічну послідовність, але смисл усе більше вислизає, людина потерпає фіаско, переривається й, нарешті, зупиняється. Інколи складається враження, що людина говорить і не чує себе. У мовленні депресивної людини багато пауз, вона може пропускати будь-яку частину мови, яку важко встановити та заповнити в контексті [1, с. 18].

Деякі вчені стверджують наявність депресивного темпераменту, коли людина від природи замкнута й мовчазна, але ці риси не заважають їй перебувати в межах нормальності, не підпадаючи під категорію паталогічних відхилень. Особи цього типу серйозні та зазвичай зосереджені здебільшого на похмурих, сумних сторонах життя, ніж на радісних. Події, які глибоко вразили їх, можуть довести цю серйозну песимістичну налаштованість до стану реактивної депресії [2, с. 101].

Висновки й перспективи подальшого дослідження. Отже, депресія – складний психофізичний феномен, викликаний реакцією організму на важкі життєві ситуації, такі як смерть близької людини, втрата життєвої перспективи тощо. Основні афекти депресивної особистості – відчуття провини, печаль, страх втрати. Поведінку депресивної особистості відзначено фізіологічними й психологічними розладами. До фізіологічних розладів ми відносимо порушення сну, апетиту, швидку втомлюваність, загальмованість рухів і мовлення. Щодо психологічних розладів, відзначено пригнічення, сум, важкі емоційні переживання через власну недосконалість, надзвичайно занижену самооцінку, надмірну вразливість тощо.

Виявлено, що раннє спілкування з матір'ю вирішальне: те, яку позицію займає матір стосовно дитини, визначає її подальший гармонійний або деструктивний психологічний розвиток.

До поведінкових особливостей осіб, котрі перебувають у стані депресії, можна віднести готовність до самопожертви, ідеалізацію інших, підвищену дбайливість, релігійність, прагнення до довірливих контактів. Перспективу подальшого дослідження вбачаємо в побудові психолінгвістичної моделі депресивної особистості.

Джерела та література

1. Кристева Ю. Черное солнце: Депрессия и меланхолия / Ю. Кристева. – М. : Когито-Центр, 2010. – 276 с.
2. Леонгард К. Акцентуированные личности / К. Леонгард. – Ростов н/Д : Феникс, 2000. – 544 с.
3. Мак-Вильямс Н. Психоаналитическая диагностика: Понимание структуры личности в клиническом процессе / Н. Мак-Вильямс. – М. : Независимая фирма «Класс», 1998. – 480 с.
4. Психологічна енциклопедія / [автор-упоряд. О. М. Степанов]. – К. : Академвидав, 2006. – 424 с.
5. Рима́н Ф. Основные формы страха: исследование в области глубинной психологии / Ф. Рима́н : пер. с нем. Э. Л. Гушанского. – М. : Изд. центр «Академия», 2007. – 192 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://royallib.com/book/riman_frits/osnovnie_formi_straha.html
6. Фрейд З. Печаль и меланхолия [Электронный ресурс] / З. Фрейд. – Режим доступа : http://royallib.com/book/freyd_zigmund/pechal_i_melanholiya.html
7. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://psychology.net.ru/dictionaries/psy.html?word=83>

Джерела ілюстративного матеріалу

8. Caddle C. From this moment on / C. Caddle. – London : Simon & Shuster UK Ltd, 2013. – 392 p.

Карпина Елена. Психологический аспект изучения коммуникативного поведения депрессивной личности. В статье сделана попытка выяснить особенности поведения людей, находящихся в состоянии депрессии. Проанализированы работы ведущих ученых психоаналитиков с целью определения понятия *депрессия*. Рассмотрено и освещено содержание понятий *интродекция* и *интернализация*, – явлений, при которых личность принимает суждения, свойства, способы поведения окружающих как основных типов защиты, моделирующие поведение депрессивной личности. Тип интродекции, характеризующий депрессивных людей, – бессознательное воплощение самых ненавистных качеств бывших объектов любви. Их достоинства вспоминают с благодарностью, а негативные черты переживают как часть самого себя. Рассмотрены аффекты людей, находящихся в депрессии, среди которых особого внимания заслуживают безграничное чувство вины, перманентный страх перед потерей, бесконечная печаль и ощущение опустошенности и несовершенства. Освещена обратная сторона депрессии – мания, которая вместе с депрессией создаёт комплекс, переходя друг в друга с циклической периодичностью. Основными признаками мании определен триумф, радостное возбуждение, высокая энергичность, свобода от обычных физических потребностей, таких как сон, еда и тому подобное.

Ключевые слова: интродекция, мания, депрессия, аффекты, страх, потеря, вина.

Karpina Olena. Psychological Aspect of Investigating the Communicative Behaviour of the Depressive Personality. The article attempts to clarify the behavior of people in a state of depression. The analysis of the works of leading psychoanalysts was conducted to formulate the definition of depression. We highlighted the meaning of internalization and introjection – the phenomena according to which a person adopts opinions, properties and behavior of others as the main types of protection that model the behavior of a depressed person. The type of introjection characteristic of depressed people – the embodiment of unconscious most hated qualities of old objects of love. Their merits are recollected with gratitude, and negative experience – as a part of themselves. Among considered affects of people who are in depression we point out an endless guilt, a permanent fear of loss, sadness and sense of inevitable emptiness and imperfection as those which deserve special attention. We dealt with the other side of depression – mania, which together with depression creates a complex that comes one into another with cyclic intervals. The main features of mania are defined as triumph, excitement, high energy, freedom from conventional physical needs such as sleep, food etc.

Key words introjection, mania, depression, emotions, fear of loss, guilt.

Стаття надійшла до редколегії
14.01.2015 р.

УДК 811.111'42

Тетяна Кириченко

Кооперативні перебивання та їх різновиди у мовленнєвій інтеракції

У статті висвітлено поняття *перебивання* та зазначено основні два класи перебивань у мовленнєвій взаємодії: кооперативні перебивання, що є проявом солідарності, згоди та співпраці, й інтрузивні перебивання, які свідчать про бажання домінувати в розмові та координувати її хід відповідно до своїх потреб; обґрунтовано